

Слово на Петдесетница

Борбата със страстите - необходимо условие за придобиване и запазване благодатта на Светия Дух

Произнесено в руската църква "Св. Николай", гр. София, 19.V./1.VI.1947 г.

ПОЗДРАВЯВАМ ви, мои възлюбени в Христа чеда, с днешния велик празник - Слизането на Светия Дух над апостолите.

Това велико новозаветно събитие е било венец и крайна цел на цялото Божествено домостроителство. За да ни дарува благодатта на Светия Дух, Господ е пролял Своята драгоценна кръв на Кръста, както Сам е казал на Своите ученици преди смъртта Си (вж. Йоан 16:7) и както са учили за това Неговите апостоли и св. отци на Църквата. Но щом няма нищо по-скъпоценно от тази Кръв, то какво драгоценно благо представлява за нас благодатта на Светия Дух, която е била изпратена на апостолите в 50-тия ден след Възкресението на Христа, а след това започнала да се излива над нас в Православната Църква чрез нейните Тайнства!

Ето защо Господ е уподобил царството Божие на съкровище, скрито в нива, заради придобиването на което човек продава всичко, що притежава (вж. Мат. 13:44). Под това съкровище, както и под царство Божие, св. Антоний Велики подразбира изпратената на апостолите и изпрацаната на нас възраждаща благодат на Светия Дух. Св. Антоний Велики разбира също така благодатта на Светия Дух и под образа на онзи скъпоценен бисер, на който Господ уподобил царството Божие (вж. Мат. 13:46).

Но ето на какво ние с вас, възлюбени, трябва да обърнем сега особено внимание. Според светоотеческото тълкование Господ е имал предвид същата благодат на Светия Дух и Неговите различни дарования и в Своята притча за талантите, които ние трябва да преумножаваме, т.е. да разкриваме в себе си чрез изпълнението на Божиите заповеди. Нека помним лукавия раб, който след като получил таланта от своя Господар, не го умножил, а го закопал в земята и затова бил предаден от Господаря си на страшно наказание (вж. Мат. 25:14-30). Така ще постъпи и с нас Господ и ние ще бъдем осъдени на вечни адски мъки, ако не преумножим даруваната ни благодат на Светия Дух.

Да ни избави Господ от такава участ! Нека полагаме всички усилия да преумножаваме тази благодат. Но за да постигнем това, трябва да се стараем преди всичко да пазим в себе си дадената ни благодат и да не отпаднем от нея. Гледайте, увещава ни св. апостол Павел, да не би някой да се лиши от Божията благодат (срв. Евр. 12:15). Нека, казва той, пазим благодатта, с която да служим благоугодно Богу с благоговение и страх (Евр. 12:28).

Ние ще запазим получената благодат на Светия Дух и няма да отпаднем от нея, ако добросъвестно се борим със своите страсти и особено със страстта на гордостта. Как би трябвало винаги да се ръководим от словата на Божественото Писание: Бог се противи на горделиви, а на смирени дава благодат (Иак. 4:6; срв. Притч. 3:34; 1 Петр. 5:5). Заради гордостта не само благодатта се отдалечава от нас, но нещо повече - ние ставаме противници на Самия Бог.

Нека също така да се борим добросъвестно и решително със страстта на тщеславието. Тази страст погубва завинаги не само грешници, но често и светци, като ги кара да мислят, че те със свои сили са угодили на Бога. Нека помним, че само от едно нападение на тщеславния помисъл едва не погинал великият стълпник св. Симеон, когато пред него застанала огнена колесница и явилите се "ангели" му предложили да седне на нея, за да бъде възнесен на небето, както някога св. пророк Илия. Да не забравяме какъв велик подвиг - денонощно стоене на камък с непрестанната молитва: "Боже, бъди милостив към мен, грешния" - подел преп. Серафим Саровски, когато започнали да го измъчват тщеславни помисли, задето отказал да стане архимандрит и игумен на една от руските обители. Заради тщеславието ние ще загубим и благодатта на Светия Дух, и самата основа на целия християнски живот - вярата в Христа, според думите, казани от Него: Как можете вие да повярвате, когато един от друго приемате слава? (Йоан 5:44)

Нека възлюбени, укрепявани от Божията помощ и имайки за пример светите люде, винаги и решително да се противим и на плътската блудна страст. Тази страст ни прави роби на дявола. Докато тя господствува в нас, ние никога няма да станем духовни, благодатни хора, но ще бъдем лишени от благодат и подобно на езичниците ще бъдем чужди на Бога и на всички Негови неизказани милости. Затова и Господ е казал: Няма моят Дух да бъде вечно занемаряван от (тия) човеци, защото са плът (Бит. 6:3). Заради блуда ние не само ще бъдем лишени от всички небесни радости, но и тук, на земята, ще бъдем постигнати от страшни Божии наказания. Не бива да забравяме, че в древност заради блуда Господ изтребил напълно жителите на Содом и Гомор, и дори не пощадил целия тогавашен свят, като го наказал с Всемирен потоп, запазвайки само Ной и неговото семейство.

И накрая, нека злобата и жестокостта да нямат място в нашите сърца. Ние сме образ Божий, но ще бъдем наистина такива, само когато обичаме нашите ближни, към което преди смъртта Си Господ така усилено е призовавал Своите ученици, а чрез тях - и всички нас. Ако в нас няма тази любов, благодатта ще ни изостави и ние ще споделим горчивата участ на неразумните девици, за които Господ говори в една от притчите Си. Техните светилници останали без елей и угаснали, а те закъснели за посрещането на Жениха и останали въвн от спасителния чертог, т.е. погинали навеки. Така и ние ще погинем за вечното

Небесно царство, ако у нас няма елей, т.е. любов. Тогава светлината на благодатта ще угасне у нас и наш жребий ще станат вечните адски мъки.

Но ако ние съзнателно и най-решително се борим със своите страсти, благодатта, дарувана ни от Бога, ще възсияе в нас. Тя ще гори в нас, както е горяла в апостолите и в живота на всички светии. Благодатта ще прогонва от нас всички вражески козни. Тя ще ни дава сили да спазваме неотклонно всички спасителни Божии заповеди и навеки ще ни съедини с Христа. Светлината на тази благодат ще озари душата ни, когато тя се отдели от тялото, ще прогони далече от нас бесовете, когато преминаваме въздушните митарства, ще ни защити на Страшния Христов съд и, облечени в нея като в брачна одежда, ние ще влезем в Небесния Христов чертог за вечна и непрестанна радост и за безкрайно райско блаженство, с което да ни удостои Господ по Своята неизказана милост.

Като ви поздравявам, мои възлюбени в Христа братя и сестри, с великия празник на Светата Божествена Троица и с изпращането на благодатта от Нея, от все сърце ви желая тази благодат никога да не ви изоставя, а да ви направи още тук, през земния ви живот, вместилище на всички радости на Небесното Христово царство и благодатна обител на Божествения Отец, на Неговия Син и на Светия Дух. Благодатта на Господа нашего Иисуса Христа, и любовта на Бога и Отца, и общуването на Светаго Духа да бъдат с всички вас. Амин (2 Кор. 13:13).